Πασχαλινή λαογραφία

Τὸ κύλημα κόκκινων αὐγῶν - Οἱ κούνιες

Λαϊκὰ ἀγωνίσματα - Χοροὶ κατὰ ἡλικίες

Ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΡΩΜΑΙΟΥ

Ἕνα χωριὸ τῆς ὀρεινῆς Εὐ-
ας σώζεται ἕνα περίεργο
λινὸ ἔθιμο. Τὸ χωριὸ ὀνο-
αι Σοβόλακκος καὶ ἐκεῖ ἀ-
λιὰ χρόνια ἔχει γίνει μιὰ
τικὴ καθίζηση τοῦ ἐδάφους.
βράχος μεγάλος ἔχει ἀπο-
ρθιος στὴν ἀρχικὴ θέση
αὶ πάνω στὴν κορφή του ἡ
ἔχτισε τὸ ξωκκλήσι της. Ζω
Γηγὴ ὠνόμασαν τὸ ἐκκλη-
καὶ κάθε Δευτέρα τῆς Λαμ-
ολόκληρο τὸ χωριὸ σκαρ-
νει συφάμελο ἐκεῖ ψηλὰ, ἀπ'
ἡ θέα στὸ βουλιαγμένο τό-
ναι μοναδική. Μετὰ τὸ σκό-
α τῆς λειτουργίας ἔχουν τὴ
εια νὰ ρίχνουν κόκκινα αὐ-
πὸ τὴν κορφὴ τοῦ βράχου.
ιμο εἶναι παλιὸ καὶ ὀφείλε-
ε παλιὰ λατρευτικὴ συνή-
Ὁ λαὸς ὅμως δὲν παρέλει-
δώση μιὰ νεώτερη δική του
ση γιὰ τὸ φαινόμενο, προ-
οντάς την μάλιστα σὰν τὴν
ὴ αἰτία ποὺ προκάλεσε τὴ
ρφωση τοῦ τοπικοῦ ἐθίμου.
ουργήθηκε ἔτσι ἕνας νεώτε-
θρυλος ποὺ ὡστόσο θέλει νὰ
ἀλλεται ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ
ο αἴτιο ὅλης αὐτῆς τῆς ἱστο
Ἀλλὰ ἂς ἰδοῦμε πρῶ-
η σχετικὴ πληροφορία, ὅπως
δημοσιευμένη: «Οἱ Σοβο-
ἀτες τὴ Δευτέρα τῆς Λαμ-
πηγαίνουν καὶ λειτουργιῶν-
τὴ Ζωοδόχο Πηγή, ἕνα ξωκ-
πάνω στὸ βράχο, ποὺ ἔμει-
τερα ἀπὸ τὸ βύθισμα τοῦ
λακκου. Ὄντας ἀπολάει ἡ
σία καὶ βγοῦν ὅλοι ἔξω, ρί-
κόκκινα αὐγὰ κάτω ἀπὸ τὸ
. Τὰ παλιὰ τὰ χρόνια μιὰ
κα ἄφησε τὸ παιδί της ὄξω
τὴ ἐπήγε στὴν ἐκκλησιὰ μέ-
ἀκούση τὴ λειτουργία. Τὸ
αι κρατάντας ἕνα κόκκινο
στὸ χέρι πῆγε στ' ἀχείλι
βράχου, παρασκάλισε κι' ἔ-
κάτω. Μὰ οὔτε τὸ παιδὶ ἔ-
τίποτε, οὔτε τ' αὐγὸ ἔσπα-
Ἀπὸ τότε κι ὕστερα τὸ πῆ-
θιμο νὰ κυλᾶνε κάτω κόκκι-
γά. Πολλὰ σπάνε, ἄλλα ὄ-
γραφικὸ ἀληθινὰ εἶναι τοῦτο
σχαλινὸ ἔθιμο τοῦ μακρυ-
ριοῦ τῆς Εὐρυτανίας. Καί,
τὸ πλαισιώνει ἡ πίστη ὅτι
τικὴ συνήθεια ὀφείλεται ἀπο-
τικὰ σὲ ἕνα τοπικὸ θαῦμα

ποὺ κάποτε συνέβη στὸ μικρὸ χω
ριό τους, τὸ ἔθιμο τοῦτο μὲ τὰ
κόκκινα αὐγὰ ποὺ τὰ ρίχνουν ἀ-
πὸ τὸν ψηλὸ βράχο γίνεται ἀκό-
μη γραφικώτερο καὶ περισσότερο
συμπαθητικό.

⁂

Ἕνα ἄλλο ὄμορφο πασχαλινὸ
ἔθιμο εἶναι οἱ «Κούνιες». Αὐτὲς
ὅμως δὲν εἶναι κούνιες γιὰ τὰ μι-
κρὰ παιδιά, ἀλλὰ γιὰ τοὺς νέ-
ους. Σωστότερα εἶναι κούνιες ποὺ
προορίζονται ἀποκλειστικὰ γιὰ
τὶς νέες καὶ τὶς ἀνύπαντρες γυ-
ναῖκες. Δένουν τὶς κούνιες ἀπὸ
χοντρὰ κλωνάρια δέντρων, καὶ
προσέχουν νὰ εἶναι δέντρο χλω-
ρὸ ποὺ πρόκειται νὰ βλαστήση,
καὶ ὄχι δέντρο ξερό. Οἱ ἄλλες νέ-
ες ἢ καὶ οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ τραγ-
ουδοῦν διάφορα δίστιχα, ἐγκωμι-
αστικὰ γιὰ κάθε κοπέλλα τὴν ὥρα
ποὺ βρίσκεται πάνω στὴν κού
νια. Ἔτσι ἔχει διαμορφωθῆ μιὰ
ὁλόκληρη κατηγορία ξεχωριστῶν
τραγουδιῶν, ποὺ ὀνομάζονται
«τραγούδια τῆς κούνιας». Ἕνα ἀ-
πὸ τὰ ὡραιότερα δίστιχα, φτιαγ-
μένο ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν περί
σταση, εἶναι τὸ ἀκόλουθο:

Κουνήσετε τὶς ἔμορφες,
κουνήσετε τὶς ἄσπρες,
κουνήσετε τὶς λεμονιές,
ποὺ 'ναι ἀνθοὺς γεμᾶτες.

Παρακολουθώντας κανεὶς τὸ ἔ-
θιμο τοῦτο, χαίρεται τὴ γραφικὴ
ὁμορφιὰ του καὶ ἴσως δὲν ἔχει
οὔτε τὸν καιρὸ ἀλλὰ οὔτε καὶ τὴ
διάθεση νὰ παρατήση τὸ δραμα
μὲ τὶς λεμονιὲς καὶ τοὺς ἀνθούς,
καὶ νὰ διερωτᾶται ἂν εἶναι μόνο
νεώτερη ἡ συνήθεια τῆς πασχαλι-
νῆς κούνιας ἢ μήπως καὶ ἔχει ἀρ-
χαία τὴν καταγωγή της. Ἀξίζει
ὅμως ἐδῶ νὰ τονιστῆ ὅτι οἱ κού-
νιες τοῦ νεοελληνικοῦ Πάσχα, μὲ
τὶς νέες κοπέλλες πάνω σ' αὐτές,
ποὺ εἶναι κρεμασμένες εἰδικὰ ἀ-
πὸ χλωρὰ δέντρα ποὺ θὰ βλα-
στήσουν, εἶναι μιὰ σίγουρη συ-
νέχεια ἀπὸ ἀρχαῖες ἑλληνικὲς γι-
ορτές, ἐπίσης ἀνοιξιάτικες, ποὺ
εἶχαν σχέση μὲ τὴν αἰώρηση κά-
ποιας γυναικείας θεότητας νέας
στὴν ἡλικία. Ἡ «αἰώρα» εἶχε σημ-
αντικὴ θέση στὴ λαϊκὴ ἀττικὴ
λατρεία. Παρθένες τῆς Ἀθήνας
συνήθιζαν νὰ κάνουν κούνια στὴ
γιορτὴ τῶν Ἀνθεστηρίων καὶ οἱ
ἀντίστοιχες παραστάσεις σὲ ὄ-
μορφα ἀθηναϊκὰ ἀγγεῖα δὲν εἶ-
ναι σπάνιες. Ἀκόμη καὶ μυθολο-
γούμενοι ἀπαγχονισμοὶ νέων γυ-
ναικῶν, ὅπως τῆς Ἠριγόνης, εἶ-
χαν ἄμεση συγγένεια μὲ τὴ βλά-
στηση. Πόσο ὅμως τὸ νόημα τῆς
ἀρχαίας λατρείας παραμένει ἀ-
κόμη καὶ σήμερα ζωντανὸ, μαρτυ
ρεῖται καὶ ἀπὸ τὴ λεπτομέρεια
ὅτι στὴ Θράκη «τὸ Πάσχα οἱ χω-
ρικοὶ κουνιοῦνται στὴν κούνια γιὰ
νὰ κάμουν πολὺ σουσάμι». Γιὰ νὰ
κάμουν πολλὴ σοδειὰ ἀπὸ κάθε
τους καλλιέργεια, αὐτὸ θὰ ἦταν
τὸ ἀρχικὸ καὶ σωστὸ νόημα. Στὸν
ἴδιο σκοπὸ ἀποσκοποῦσε στὴν
ἀρχαιότητα ἡ «αἰώρα», στὸν ἴδιο
ἀποβλέπει καὶ σήμερα ἡ πασχα-
λινὴ «κούνια». Ὅσο γιὰ τὸν εἰ-
δικὸ περιορισμὸ ποὺ γίνεται μο-
νάχα γιὰ τὴν παραγωγὴ σὲ σου-
σάμι, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι με-
ταγενέστερη τροποποίηση καὶ
πρέπει νὰ δεχτοῦμε ὅτι ὀφείλεται
σέ διπλῆ παρετυμολογικὴ συσχέ
τιση, στὸ ρῆμα σείω καὶ στὸ ση-
σάμι, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ στὸ
σουσάμι καὶ «τὸ τραγούδι τῆς
Σούσας», ποὺ συνηθίζουν μερικὲς
φορὲς νὰ τὸ τραγουδοῦν τότε στὶς
κούνιες. Στὴν Κύπρο τὶς κούνιες
τοῦ Πάσχα τὶς λένε «σούσες».

Τὸ δημοτικὸ τραγούδι γιὰ τὴν
ἀντρειωμένη Κλεφτοπούλα, ποὺ
ἦταν ντυμένη ἀντρίκεια καὶ πα-
ράβγαινε στὴν ἀντρειὰ μὲ τοὺς
Κλέφτες, τοποθετεῖ ἀνήμερα τὴ
Λαμπρὴ τὴν τελικὴ φάση τῆς ἱστο
ρίας της, τότε ποὺ βγῆκαν νὰ ρί-
ξουν τὸ λιθάρι καὶ ἔσπασε τὸ ἀρ-
γυρὸ κουμπὶ τῆς κόρης, μὲ ἀπο-
τέλεσμα νὰ φανῆ τὸ στῆθος της
καὶ νὰ λάμψη ὁ τόπος:

Καὶ μιὰ Λαμπρή, μιὰ Κυριακὴ,
μιὰ πίσημον ἡμέρα
βγῆκαν νὰ παίξουν τὸ σπαθί,
νὰ ρίξουν τὸ λιθάρι.

Ρίξιμο τοῦ λιθαριοῦ, πάλεμα,
τρέξιμο, πήδημα, αὐτὰ ἦσαν τὰ
κυριώτερα λαϊκὰ ἀγωνίσματα
ποὺ γιὰ πολλοὺς αἰῶνες καὶ ἕως
τελευταῖα συνηθίζονταν στὴν Ἑλ-
λάδα. Καὶ τὸ βραβεῖο ποιὸ ἦταν;
Δὲν ἦσαν χρήματα. «Οὐ περὶ χρη
μάτων τὸν ἀγῶνα ποιοῦνται».

Δὲν ἦταν, λοιπόν, ἕνας «ἀγὼν
χρηματίτης». Δυὸ εἰδῶν βραβεῖα
ὑπῆρχαν, μιὰ πασχαλινὴ κουλούρα
καὶ ἕνα γυναικεῖο μαντήλι κεντ-
ημένο. Ἡ κουλούρα δὲ λογαριά-
ζεται σὰ φαγώσιμο. Τὴν ἀξία της
ἔχει σὰ σύμβολο. Συμβολίζει τὴν
ἀνάσταση καὶ φέρνει καρφωμένο
πάνω της τὸ κόκκινο αὐγὸ τῆς
Λαμπρῆς. Ὅσο γιὰ τὸ μαντήλι,
αὐτὸ πάντα ἦταν ἕνα «σύμβολο»
στενὰ συσχετισμένο μὲ τὴν ἀφο-
σίωση καὶ τὸν ψυχικὸ δεσμό. Ὡ-
στόσο τὸ λαϊκὸ ἀθλητικὸ τοῦτο
ἔθιμο τῆς Λαμπρῆς ἔχει πάρει σὲ
μερικὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου
μιὰν ἀξιόλογη προέκταση. Γιατὶ
εἶναι ὅμορφα δεμένα μεταξύ τους
τὰ ἑξῆς δυὸ ξεχωριστὰ πράγμα-
τα: Νὰ γίνεται ἕνα ἀγώνισμα ἀ-
νήμερα τὴ Λαμπρὴ μπροστὰ σ'
ὁλόκληρο τὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἰδοῦν
ποιὸς θὰ εἶναι ὁ νικητὴς στὸ πά-
λεμα, ἢ στὸ τρέξιμο, στὸ πήδη-
μα ἢ στὸ λιθάρι. Καὶ ὕστερα, ὁ
νικητὴς τὸ κεντημένο μαντήλι, ποὺ
θὰ παίρνη γιὰ τὴ νίκη του, νὰ
πηγαίνη καὶ νὰ τὸ δίνη στὴ γυ-
ναίκα του, ἢ στὴν ὀρρεβωνιαστι-
κιά του ἢ στὴν ἀδερφὴ καὶ τὴ
μάνα του, νὰ τὸ φοράη καὶ νὰ
καμαρώνη. Ἔχει ὅλη ἡ ἁπλῆ τού
τη διαδικασία σὰν κάτι τὸ ἀρκε-
τὸ ἀπὸ γνήσιο λαϊκὸ μεγαλεῖο.
Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι
στὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, προτοῦ
ν' ἀκουστῆ ἡ Ὀλυμπία, τότε ποὺ
οἱ ἀγῶνες της εἶχαν μόνο στενὸ
τοπικὸ ἐνδιαφέρον, τὸ κλωνάρι
τῆς ἱερῆς ἀγριλιᾶς θὰ ἦταν γιὰ
τὸ νικητὴ τῶν γειτονικῶν χωριῶν
ὅσο καὶ μιὰ σημερινὴ πασχαλι-
νὴ κουλούρα καὶ ἕνα κεντημένο
γυναικεῖο μαντήλι.

⁂

Οἱ χοροὶ ποὺ γίνονται τὸ Πά-
σχα ἔχουν ξεχωριστο ἐνδιαφέρον,
γιατὶ διασώζουν πολλὰ σημεῖα
ποὺ φανερώνουν ὅτι δὲν πρόκειται
μόνο γιὰ διασκέδαση ἀλλὰ καὶ
γιὰ μιὰ λατρευτικὴ παράδοση. Τὸ
γεγονὸς ὅτι ἀρχίζουν μὲ εἰδικὸ
τραγούδι, ποὺ μιλάει γιὰ τὴν Ἀ-
νάσταση τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ πα-
ράλληλο γεγονὸς ὅτι ὄχι σπάνια
πιάνεται πρῶτος στο χορὸ ὁ ἴ-
διος ὁ παπάς, ποὺ λίγη ὥρα πρὶν
ἱερουργοῦσε, εἶναι δυὸ χαρακτη-
ριστικὲς λεπτομέρειες ποὺ δέ-
νουν ἀμεσώτερα τὸ χορὸ τῆς ἡ-
μέρας μὲ τὴ λατρεία. Ἐκεῖνο ὅ-
μως ποὺ ἐπίσης ἀξίζει νὰ προσέ-
ξη κανεὶς ἰδιαίτερα εἶναι τὸ γε-
γονὸς ὅτι σὲ πολλὰ μέρη τηροῦν
μέ σεβασμὸ τὸ ἔθιμο νὰ πιάνων-
ται στὸ χορὸ σὲ σειρὰ ποὺ κα-
νονίζεται ὄχι σύμφωνα μὲ τὶς γνω
ριμίες ἢ μὲ τὴ συγγένεια ἢ μὲ
τὶς φιλίες, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν
ἡλικία τοῦ καθενός. Μπροστὰ πι-
άνονται οἱ γέροντες κατόπιν οἱ νε
ώτεροι, κι ὁλοξωπίσω τὰ παλλη-
κάρια καὶ τὰ μικρότερα παιδιά.
Ἂν σκεφτῆ κανεὶς αὐτὲς τὶς δια-
φορετικὲς ὁμάδες τῶν ἡλικιῶν νὰ
τραγουδοῦν διαδοχικὰ διάφορα ἀ-
ποσπάσματα νεοελληνικῶν τρα-
γουδιῶν, πρᾶγμα ποὺ συνηθίζεται
τότε δὲν τοῦ εἶναι δύσκολο νὰ κά
μη μὲ τὴ φαντασία του μιὰ ἀντι-
κατάσταση —μονάχα τῆς ἐξωτε-
ρικῆς ἐνδυμασίας – ὁπότε ἀμέ-
σως θὰ ἰδῆ τρεῖς ἄλλες ὅμοιες ὁ-
μάδες γερόντων, ἀνδρῶν καὶ παι-
διῶν, ποὺ καὶ αὐτοὶ θὰ βρίσκον-
ται πιασμένοι στὸ χορό τους σύμ
φωνα μὲ τὴν ἡλικία τους. Δὲν πρό
κειται ὅμως σ' αὐτὴ τὴν περίπτω-
ση γιὰ νεοελληνικὸ Πάσχα, οὔτε
καὶ γιὰ τραγούδι ποὺ μιλάει γιὰ
τὰ κατορθώματα κάποιας ἀντρει-
ωμένης Κλεφτοπούλας. Οἱ χωρι-
στὰ πιασμένες στὸ χορὸ ἡλικίες
βρίσκονται τώρα πλάϊ στὸν Εὐ-
ρώτα, μὲ τὸν ψηλὸ Ταΰγετο γα-
λάζιον ἀπὸ τὸ φῶς. Οἱ γέροι, αἰ-
ώνιοι Νέστορες, ἀφοσιωμένοι στὴ
λατρεία καὶ στὸ θουμασμὸ γιὰ
ὅ,τι ὑπῆρξε, τραγουδοῦν μὲ κα-
μάρι τὸ «ἄμες ποκ' ἦμες ἄλκιμοι
νεανίαι», ἐνῷ πλάϊ τους σὲ ἄλ-
λην ὁμάδα ἡλικίας, τὰ παλληκα-
ράκια χοροπηδοῦν ξεφωνίζοντας
τὸν αἰσιόδοξο λόγο «ἄμες δὲ γ' ἐ-
σάμεθα πολλῷ κάρρονες».

Κ. ΡΩΜΑΙΟΣ

ΤΑΙΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Χριστὸς Ἀνέστη!

Σ. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΥ

τὸ σκότος τοῦ τάφου
ον παραγμὸν τοῦ Γολγοθᾶ
ΤΑΣΙΣ. Ἡ ἀνθρωπότης
ἐπὶ εἴκοσι τώρα αἰῶνας,
νίζεται καὶ συγκινεῖται
τα ἀκόμη καὶ πάντοτε, ἐ-
ἀνατολῆ τῆς Μεγάλης αὐ-
μέρας, ἂν καὶ εἰς τὴν ἄ-
τῶν αἰώνων μακροὶ αἰ-
κυλίσθησαν.

Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ,
ντος τὸν θάνατον καὶ ἀπο-
ντος τῆς εὐτελοῦς ὕλης
θος, σκορπίζει εἰς τὸν κό-
καὶ θὰ σκορπίζη πάντοτε
τὸ θάμβος καὶ τὴν αὐτὴν
σιν, ἡ ὁποία κατέπληξεν
ποστωδίαν τῶν Ρωμαίων
ατῶν, ὅταν εἶδεν τὸν Ἰ-
συντρίβοντα τὰ δεσμὰ τοῦ
που καὶ ἐξερχόμενον τοῦ τά
ἐν μέσῳ θείας αἴγλης καὶ
πέρου φωτός.

Χριστὸς διὰ τῆς ζωῆς του
τοῦ θανάτου του ρίπτει εἰς
πόσωπον τῆς γῆς τὴν λαμ-
ατα ἑνὸς ἔαρος αἰωνίου, ὅ-
λοι οἱ ἄνθρωποι, ταπεινοί,
φρονημένοι, ἁμαρτωλοί, πα
ἀπόβλητοι τῆς κοινωνίας,
ροῦν νὰ καταφύγουν καὶ νὰ
λτήσουν τὴν ΕΥΦΡΟΣΥ-
ΝΗ. Ἀπὸ τὸν αἰχμηρὸν βρά-
τοῦ Γολγοθᾶ ἀνέτειλεν ὁ
πρότερος ἥλιος, ὁ ὁποῖος ἐ-
πσεν καὶ ἐθέρμανεν ποτὲ τὴν
ντον γῆν, ὁ ἥλιος τῆς Α-
ΗΣ, καὶ ἐξεπέμφθη πελώρι-
ας φωτός, ὁ ὁποῖος ἔγινεν
τε ὁ οὐρανὸς τῆς νέας συ-
νείας. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ
ἀνου εἰσώρμησεν, ὅπως ὠ-
ειον κῦμα, τὸ ΑΙΣΘΗΜΑ
εἰς τὸν ἀέρα, τὸν κορεσμέ-
ἀπὸ διαιότητα, ἀγριότητα
μα, σκιρτοῦν τώρα τρυφε-
ροδοκίαι, γλυκεῖαι ἀγαλ-
καὶ μεγάλαι ἐλπίδες. Ἡ
ἡ συγγνώμη, ἡ ἀνεξικα-
ἡ ψυχικὴ εἰρήνη, κυματί-
εἰς τὸν ἱστὸν τοῦ νέου κό-
καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰσέρχεται
ν ὡραῖον κόσμον τῆς ἀμοι-
τος, ἀναγνωρίζει τὸν ἄλ-
ἀνθρωπον ὡς ἀδελφόν του,
τὸς εἶναι ἠμεδαπὸς ἢ ἀλ-
ος, πλούσιος ἢ πτωχός, ἐ-
ος ἢ ἀφανὴς καὶ γίνεται
ἀνληπτὸν ὅτι ὅλοι οἱ ἄν
προέρχονται ἀπὸ τὴν αὐ-
ἐγήν, διατρέχουσι τὴν ἱ-
ροχίαν ἐξελίξεως καὶ προ
ται νὰ πληρώσουν τὸν αὐ-
κοπόν.

Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ πα
ει τὸ πλέον σημαντικὸν γε
τὸ ὁποῖον κατέχει τὴν
κεντρικὴν θέσιν εἰς τὴν
νικὴν θρησκείαν. Ὅλη ἡ
τοῦ Ἰησοῦ, ὅλον τὸ ἔργον
λος ὁ ἀγὼν του τείνει
τὴν Ἀνάστασιν καὶ ἀπὸ
δικαιώνεται. Ἡ ΑΝΑΣΤΑ
εἶναι ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ
τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ τε-
καὶ ἡ ἐπισφράγισις τῆς
λίας του καὶ ἐφόσον ὑ-
αἴσθημα εἰς τὰς καρδίας
θρώπων, τὸ ΧΡΙΣΤΟΣ
ΤΗ θὰ εἶναι ἡ δύναμις ἡ
θὰ ἐμπνέει καὶ θὰ συγκινῆ
θρωπίνην ψυχήν, θὰ εἶ-
ἀνωτάτη θαθμὶς τῆς ἀρμο-
κλίμακος ἡ ὁποία θὰ ἀπο-
ώνη τὴν χαράν, τὴν πί-
τὴν ἐλπίδα, τὴν παρηγορί-
ν ἀγάπην...

ΦΩΝ ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΣ
Ἐπίτιμος Δικηγόρος

Ζητοῦνται νεαροὶ ἐξερευνητές!

ΛΟΝΔΙΝΟ. Νεαροὶ Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες μὲ ἀγάπη γιὰ τὴν περιπέτεια ἔχουν την εὐκαιρία νὰ δηλώσουν ὑποψηφιότητα γιὰ συμμετοχὴ καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν μιὰ θέση σ' ἕνα σκάφος 15 τόννων ποὺ θὰ ἀρχίση τὸν Ὀκτώβριο 1978 ἕνα ταξίδι ἐξερευνητικὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο, διαρκείας δύο ἐτῶν. Τὸ ταξίδι αὐτὸ ὀνομάστηκε «Ἐπιχείρηση Ντρέηκ» καὶ ὀργανώνεται ἀπὸ τὴν Βρεταννικὴ Ἑταιρεία Ἐπιστημονικῶν Ἐξερευνήσεων. Περίπου 200 νεαροὶ Εὐρωπαῖοι θὰ ἐπιλεγοῦν γιὰ νὰ καλύψουν τὶς 9 ἐξερευνητικὲς φάσεις σὲ ὁμάδες 24 ἀτόμων γιὰ κάθε φάση. Οἱ νεαροὶ ἐξερευνηταὶ ὅταν θὰ ταξιδεύουν δὲν θὰ ἀσκοῦν μόνο καθήκοντα πληρώματος τοῦ σκάφους, ἀλλὰ θὰ μάθουν πολλὰ πράγματα γιὰ τὶς χῶρες ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦν, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν γλώσσα τους καὶ ἀκόμη θὰ προετοιμαστοῦν γιὰ τὶς ἐπιστημονικὲς ἐργασίες καὶ τὰ προγράμματα ποὺ θὰ ἐκτελέσουν στὴν ξηρά.

Οἱ ὑποψήφιοι θὰ κριθοῦν κυρίως ἀπὸ τὶς ἱκανότητές τους, τὸν ἐνθουσιασμό τους καὶ τὰ προσόντα τους νὰ συμβάλλουν καὶ νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν μοναδικὴ εὐκαιρία ποὺ προσφέρει τὸ πρόγραμμα αὐτό.

Οἱ ὑποψήφιοι μποροῦν νὰ μάθουν τὴν διεύθυνση στὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀποταθοῦν γιὰ τὴν αἴτησή τους ἀπὸ τὸ Βρεταννικὸ Συμβούλιο, Φιλ. Ἑταιρείας 17, Ἀθῆναι (Τηλ. 3633211) ἢ ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου καὶ Πληροφοριῶν τῆς Βρεταννικῆς Πρεσβείας, Καρ. Σερβίας 2, Ἀθῆναι (Τηλ. 736211 ἐσωτ. 246).

ΙΩ. ΓΙΑΛΕΛΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 68
ΤΗΛΕΦ. 276-892

Λόγῳ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα

Ο «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» ΠΑΤΡΩΝ

δὲν θὰ ἐκδοθεῖ αὔριον Δευτέραν. Θὰ ἐκδοθεῖ κανονικῶς μεθαύριον Τρίτην

Μεθαύριο ΤΡΙΤΗ στὴν δωδεκασέλιδη

ΑΛΛΑΓΗ

Ο ΔΗΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΖΕΤΑΙ

Ποιοί, πότε καὶ πῶς ὁδήγησαν τὸ Δῆμο σὲ ἀδιέξοδο

★

Ἀφιέρωμα στὴν ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

ΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ἄλλοτε καὶ τώρα

Ἡ πρώτη σοσιαλιστικὴ ἐφημερίδα στὴν Πάτρα

★

Τὰ ἀγροτικὰ νοικοκυριὰ

ΞΕΚΛΗΡΙΖΟΝΤΑΙ

Μιλᾶνε ἐκπρόσωποι ἀγροτικῶν περιοχῶν τῆς Πελοποννήσου

★

Ὁ διωγμένος ἀπὸ τὴν Πάτρα

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣ

ὁραματίζεται μιὰ νέα κοινωνία

★

ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ

Ὁ τιμάριθμος καταβρόχθισε τὸ δῶρο. Ἀκριβότερο 30ο)ο τὸ φετινὸ Πασχαλινὸ τραπέζι

★

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἐξωθεῖ τοὺς καθηγητὲς

ΣΕ ΝΕΑ ΑΠΕΡΓΙΑ

ΑΚΟΜΗ

★ **Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΩΝΙΑ**

Γράμματα - Ἐπιστῆμες - Τέχνες - Προβληματισμοὶ

★ **ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ**

Μιὰ σελίδα μὲ ὅλα τὰ νέα καὶ ἐνδιαφέροντα τῶν φίλων τοῦ βολάν

★ **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**

Ζωντανὰ ρεπορτάζ ἀπὸ τὰ γήπεδα

★ **ΕΡΕΥΝΕΣ**

★ **ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ**

ΑΛΛΑΓΗ

Πλήρης καὶ ἀντικειμενικὴ ἐνημέρωση σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς

ΤΟ ΑΚΑΤΑΛΥΤΟΝ ΘΑΥΜΑ

Κυρίου Ἀνάστασις

Θεμέλιο τῆς Χριστιανικῆς πίστεως

Τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ

«Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν ἐσταυρωμένον; Ἠγέρθη, οὐκ ἐστὶν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ». (Ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον).

Ἡ δόξα τῆς Ἀνάστασης ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, τῶν πιὸ μακρυνῶν. Εἶναι ἡ ἀκατάλυτη κι' ἀκατανίκητη πίστη ὅλων τῶν πρώτων λαῶν τῆς γῆς στὸ θαῦμα, ποὺ ὁ Ἰησοῦς ἦρθε νὰ πραγματοποιήση, γεφυρώνοντας τὴν ἄβυσσο τοῦ θανάτου μὲ τὴν ἄνοιξη τῆς ζωῆς. Εἶναι τὸ ἀριστούργημα καὶ τὸ ἀσάλευτο θεμέλιο τῆς χριστιανικῆς πίστης καὶ τῆς ἐλπίδας — τὸ ἠχηρότερο σάλπισμα τῶν οὐρανίων δυνάμεων: «Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται — λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος — κενὸν τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν».

Καὶ ὅμως ἡ παγερὴ μηχανὴ τοῦ λογικοῦ ἀρνεῖται νὰ δεχτῆ τὴν πραγματικότητα τῆς Ἀνάστασης. Ὅσα μπόρεσε νὰ συλλάβη στὸ τεχνητὸ δίχτυ «αἰτίου κι' αἰτιατοῦ», ποὺ κατασκεύασε γιὰ νὰ προσανατολιστῆ στὴν ἀπεραντωσύνη, τὰ βάφτισε «φυσικὸ κόσμο». Κι' ἀρνεῖται νὰ δεχτῆ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν κόσμο, ποὺ εἶναι ὁ μόνος φυσικός: Τὸ θαῦμα. Ἕνα προϊὸν θαύματος, σὰν τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ζῆ σ' ἀπέραντον ὠκεανὸ θαυμάτων, ἀρνεῖται τὸ θαῦμα!

Ἀλλὰ κατὰ ποῦ θὰ γυρίσης τὴ ματιὰ σου καὶ δὲ θ' ἀντικρύσης τὸ θαῦμα; Ἀπὸ τὸ πιὸ ταπεινὸ φυτό, ποὺ τινάζεται ἀπὸ τὸ χῶμα στὴν ἀνοιξιάτικη θαλπωρή, γιὰ ν' ἀνθοφορήση καὶ νὰ γεμίση, ξέχειλες, τὶς μικρὲς κοῦπες τῶν λουλουδιῶν του, μὲ τ' ἄϋλο, ξανθὸ κρασὶ τοῦ Ἀπρίλη, ὡς τὸ πιὸ μακρυνὸ ἄστρο, ποὺ σελαγίζει ἀπὸ ἑκατομμύρια μίλια μακρυά, στὶς βόρειες θάλασσες δι' ὡς τὰ πανουράνια συστήματα τῶν ἀστερισμῶν, ποὺ κρέμονται, πολυέλαιοι αἰνιγματικοί, στὰ χάη τοῦ ἀπείρου, ὁ κόσμος εἶναι σπαρμένος θαύματα. Μὰ ἡ κούφια περηφάνεια τοῦ λογικοῦ καυχιέται πώς, αὐτὰ τὰ θαύματα, τἄχει ξηγημένα: Εἶναι «φυσικά». Κι' ἀρνεῖται νὰ δεχτῆ τὸ θεμέλιο τῆς ὀρθοδοξίας, τὸ θαῦμα τῆς Ἀνάστασης, γιατὶ βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸ δίχτυ τοῦ «αἰτίου» καὶ τοῦ «αἰτιατοῦ» ποῦχει σκαρώσει: Εἶναι «ἀφύσικο».

Ὅμως πόσο πιὸ βαθιὰ στὴν ἀλήθεια μπῆκε ὁ πρῶτος πραγματικὸς κι' ὀρθόδοξος χριστιανός, ποὺ πίστεψε στὸ θαῦμα τῆς Ἀνάστασης — Ἀνάστασης καὶ τοῦ κορμιοῦ τοῦ Λυτρωτῆ — στὴν ὠλοκληρωμένη Νίκη του κατὰ τοῦ θανάτου, ἔτσι, ὅπως ἁπλᾶ καὶ τρομερὰ τὴν περιγράφει στὸ εὐαγγέλιο του ὁ Μάρκος, ἀπὸ τὸν ὀρθολογιστή, ποὺ τὴ δέχεται μὲ τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο τῆς ὑπεροχῆς. Ὁ ἁπλοϊκὸς αὐτὸς χριστιανὸς ἀπαντήθηκε, στὴν πίστη αὐτή, μ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πιὸ με γάλους φυσικοὺς τοῦ κόσμου, τὸν Πασκάλ, ποὺ πίστευε καὶ στὴ σωματικὴ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὀὰν τὸν τελευταῖο εὐσεβῆ χριστιανὸ τῆς πατρίδας του. Ὁ σοφὸς αὐτὸς φυσικὸς δὲν τὴν εὕρισκε ἀφύσικη.

Μὰ καὶ γιὰ τὸν ὀρθολογιστὴ ἀκόμα κι' αὐτὸν τὸν λεπτ